

STUDIECENTRUM RECHTSPLEGING

TRAINING AND STUDY CENTRE FOR THE JUDICIARY

Uitnodiging

De dag van het oordeel

Meervoud = meerwaarde?

Donderdag 8 december 2011 - 9.30 tot 17.00 uur

Raad voor de rechtspraak te Den Haag

De dag van het oordeel

Meervoud = meerwaarde?

De toepassing van meervoudige behandeling van zaken is bij de rechtbanken over de jaren sterk verminderd. Velen voelen dit als verlies van kwaliteit. In het Jaarplan Rechtspraak 2006 is expliciet aandacht gevraagd voor een vergroting van het aandeel 'meervoudig afdoen' en de ontwikkeling van kwaliteitsnormen. Die normen zijn inmiddels ingevoerd. Het Regeerakkoord presenteert een ander streven: meer enkelvoudige afdoening te beginnen bij de kantonappellen.

In deze situatie is het van groot belang dat de Rechtspraak zich aan de hand van empirisch onderzoek bezint op het voor en tegen van meervoudige besluitvorming en de condities waaronder meervoudige besluitvorming goed werkt. Dit thema wordt aan de hand van diverse presentaties (In deze uitnodiging verder toegelicht), besproken tijdens de dag.

De 'Dag van het oordeel' is bestemd voor rechters en raadsheren en ook voor leden van de gerechtsbesturen. Het gaat hier om een strategisch onderwerp waarover de Rechtspraak onderbouwde standpunten dient in te nemen.

Intuïtie of Afwegen: twee strategieën bij (rechterlijke) besluitvorming

Jeffrey Rachlinski (Cornell University en Erasmus Universiteit)

Mensen, zo weten we uit psychologisch onderzoek, gaan bij het nemen van alledaagse beslissingen op twee verschillende manieren te werk: ze gaan af op hun intuïtie of denken zorgvuldig na. Hoewel beide manieren van belang zijn voor het nemen van goede beslissingen en intuïtie vaak opmerkelijk behulpzaam is, blijkt tóch dat daar te vaak op wordt afgegaan.

Voor beroepshalve te maken beslissingen geldt hetzelfde. Onderzoek onder advocaten, rechters en managers (business professionals) toont aan dat ervaren beslissers, die dus een grote mate van training achter de rug hebben, op basis van hun intuïtie vaak tot inadequate of foutieve beslissingen komen.

De Amerikaanse rechtspsycholoog Jeffrey Rachlinski (Cornell University & Erasmus Universiteit) zal een overzicht geven van het onderzoek waarin blijkt onder welke omstandigheden onze intuïtie kan leiden tot foutieve beslissingen in de rechtszaal. Zijn presentatie heeft een interactief karakter; hij zal u vragen een vragenlijst in te vullen. In de loop van de middag zullen de resultaten besproken worden. Aan den lijve ervaart u de kracht en zwakheden van beide besluitvormingsprocessen ervaren.

Beslissen bij onzekerheid: alleen of gezamenlijk?

Frans van Dijk, Joep Sonnemans en Eddy Bauw (Raad voor de rechtspraak en Universiteit van Amsterdam)

Uit een experiment van Van Dijk en Sonnemans bleek dat bij rechterlijke beslissingen die de toepassing van waarschijnlijkheidsrekening vergen, veel en ernstige fouten worden gemaakt (zie: Kansrekening en strafrechtspraak: fouten bij beslissen onder onzekerheid, Rechtstreeks nr. 4 2009). In dat experiment ging het om individuele besluitvorming: studenten en raio's moesten ieder voor zich beslissen.

Die situatie is echter onnatuurlijk: zulke moeilijke zaken worden immers meestal meervoudig behandeld. De hypothese is dat meervoudige besluitvorming tot minder fouten leidt dan enkelvoudige door de zogenoemde wisdom of crowds (meer weten meer dan één) en door de discussie in de groep. Onderzocht is of deze hypothese stand houdt. Het gevonden antwoord is 'ja', maar er valt veel meer te zeggen over de oorzaken hiervan.

En het vonnis luidt...

Onderzoek naar beslissen in de Meervoudige Kamer

Carsten de Dreu en Femke ten Velden (Universiteit Amsterdam)

Het betrekken van meerdere personen bij de besluitvorming, zowel binnen de rechtspraak als bijvoorbeeld in de top van ondernemingen of in beleidsadviesorganen, wordt doorgaans gerechtvaardigd met de fundamentele aanname dat een meervoudige kamer superieur is aan een enkelvoudige kamer omdat er meer informatie op een betere en grondiger manier verwerkt kan worden. Helaas laat (sociaal-) psychologisch onderzoek echter zien dat, net zoals individuele beslissingen, groepsbeslissingen niet altijd optimaal verlopen, juist door gebrekkige informatie-uitwisseling en –verwerking. De vraag rijst welke factoren aanwezig zijn in de Nederlandse rechtspraak die ervoor zorgen dat zowel enkelvoudige als meervoudige kamers afwijken van rationele oordeelsvorming en besluitvorming en welke factoren de rationaliteit van enkel- en meervoudige kamers doen toenemen. Ter beantwoording van deze vragen zijn rechters geïnterviewd en drie experimentele studies uitgevoerd.

Aanmelden

Aanmelden is mogelijk door vóór 5 december een e-mail te sturen naar: events@ssr.nl

Vermeld hierin uw naam/contactgegevens en 'aanmelding dag van het oordeel' in het onderwerp van uw e-mail.

PROGRAMMA

09.30 uur **INLOOP & KOFFIE**

10.00 uur **WELKOMSTWOORD & INTRODUCTIE wat speelt er?**

Erik van den Emster

(voorzitter van de Raad voor de rechtspraak)

10.15 uur **INTUÏTIE & AFWEGING: twee strategieën bij besluitvorming**

Jeffrey Rachlinski

(Cornell University en Erasmus Universiteit)

11.15 uur **EN HET VONNIS LUIDT Onderzoek naar beslissen en de meervoudige kamer**

Carsten de Dreu en Femke ten Velden

(Universiteit Amsterdam)

12.00 uur **BESLISSEN BIJ ONZEKERHEID: alleen of gezamenlijk**

Frans van Dijk, Joep Sonnemans en Eddy Bauw

(Raad voor de rechtspraak en Universiteit van Amsterdam)

12.45 uur **LUNCH**

14.00 uur **HOE BESLISSEN WE? Presentatie resultaten Rachlinski en aansluitende paneldiscussie**

o.l.v. Marc Loth (Lid Hoge Raad)

16.30 uur **SAMENVATTING RESULTATEN/CONCLUSIES**

17.00 uur **BORREL**

STUDIECENTRUM RECHTSPLEGING
TRAINING AND STUDY CENTRE FOR THE JUDICIARY

SSR Studiecentrum Rechtspleging

Kuiperstraat 9-13
7201 HG Zutphen
0575-595300
www.ssr.nl

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

